

JOŠ JEDAN LATINIČKI TEKST LEGENDE O SVETOM JERONIMU

ANICA NAZOR

Evo trećega latiničkog teksta pjesme *Anjelske kriposti*, tj. dvostrukorimovane dvanaesteračke *Legende o sv. Jeronimu*, kojoj najstariju izravno datiranu potvrdu nalazimo u knjizi *Transit sv. Jerolima*, tiskanoj glagoljicom u Senju g. 1508. Jedan latinički (potpuni) tekst poznat je već iz *Firentinskog zbornika* (15. st.), koji je pronašao, opisao i potom objavio C. Verdiani.¹ Drugi, znatno kraći tekst (svega 52 od 148 stihova), dolazi pod naslovom *Versi od sfetoga Hierolima* u zborniku *miscelanea*, sada u knjižnici male braće u Dubrovniku pod (privremenim) brojem 589.²

Treći pak potpuni latinički (148 stihova), dosad nepoznat tekst, koji ovdje priopćujemo u izvornoj grafiji, našao se na kraju rukopisa koji je Nacionalna i sveučilišna biblioteka u Zagrebu otkupila g. 1966. u Londonu iz čuvene zbirke rukopisa Sir Thomasa Phillippsa kao *Marulićevo* djelo. Rukopis obuhvaća svega 31 list (vel. 22,2 x 15,4 cm) nepaginiranog teksta. Pisan je na papiru i uvezan u nove korice. Potječe od jedne ruke, koja ga je na 1. 28. datirala g. 1532. Ovdje nemamo namjere analizirati cijeli rukopis i njegov sadržaj, već ćemo se zadržati na spomenutoj *Legendi o sv. Jeronimu*. Pripominjemo ipak da bi rukopis valjalo temeljito proučiti, pogotovo jer se njegov sadržaj pripisuje Maruliću. Po kompoziciji sadržaja (njegovih priloga) podsjeća na spomenuti *Firentinski zbornik*. To je dakle zbirka tekstova vjerskog sadržaja u kojem se izmjenjuju proza

¹ C. Verdiani, »Il Codice Dalmatico-Laurenziano. Ms. Croato dei primi decenni del XVI secolo«, *Ricerche Slavistiche*, vol. V, god. 1957, str. 29—141; Isti, »O Marulićevu autorstvu Firentinskog hrvatskog zbornika iz XV stoljeća«, *Split* 1973, str. 170—173.

² Tekst je objavljen u izvornoj grafiji kod A. Nazor, »Dvanaesteračka legenda o svetom Jeronimu«, *Slovo* 15—16/1965, str. 222—223.

i stihovi (ima još dvostrukorimovanih dvanaesteraca). Najprije dolazi *Pocatach od ffache criposti. milosti. i dujefnoga utifenia*. Na 1. 17^v pisac kaže: *Pochle uaf paruih chgnigah naucismo chachose gimete spouidati. U ouih drugih ochiemo uaf nauciti casu smartni grifi od chihse ffacha grifnica gima ispouidati*. Na kraju 1. 28. piše: *... a onoga chi te chgnige ucini i upifa ifrani gospodine tuoio glubafgu. nechate sa fjim sarcē glubi. dopustimu umiglenote molimo ono dobro quod oculuf nō uidit. nec aurif audiuit . nec icor hominif ascendit que pparasti diligentibus te Milost bosia uafda . dati f gnimpbiua A dusa gnegoua . da flauu usiua amē MDXXXII . M. g. L. c. 3 iduf augusti*. Istom poslije ovog datuma, na idućoj stranici (28^v) dolazi *Legenda* pod naslovom *Pocigne siuot Suetoga ierolima*. Iza *Legende* još je jedan red teksta (naslov ?) ispisan velikim slovima *SOR OREA BEGNA* sa znakom koji obično označuje novo poglavlje. *Begna* je ugledna zadarska obitelj, koja je imala svoje posjede na susjednom otoku Ugljanu. Iz nje potječe Šimun Kožičić, biskup modruški i osnivač glagoljske tiskare u Rijeci, koja je djelovala g. 1530—1531. Šimunova majka zvala se *Orea* (*Ortea*?).

Po čemu se autorstvo tekstova u ovom rukopisu pripisuje književniku Marku Maruliću — nije poznato. Valjda baš po *Legendi o sv. Jeronimu*, koja se u novije doba pripisuje Maruliću.³ Marulićevo autorstvo stavio je međutim u sumnju, veoma oprezno doduše, A. Mladenović.⁴ Na osnovi fonetskih i morfoloških crta jezika *Legende* uspoređenih s Marulićevim jezikom, ponajviše s njegovom *Juditom*, Mladenović je došao do zaključka, da — istina — postoje (mnogobrojna) međusobna podudaranja, ali da su isto tako prisutne određene jezične razlike koje se suprotstavljaju prihvaćenom mišljenju o Marulićevu autorstvu *Legende*. Mladenović ističe uglavnom ove razlike: 1) ekavizmi *lēt-*, *děv-*, *měst-*, *dělj-*, *svědok-*, *prěd-* (u Marulića ikavizmi osim *věr-* i *prě-*); 2) dat. jedn. lič. zamj. *mani* (Marulić: *meni*); 3) upotreba samoglasnog *l̥* (Marulić: *u*); 4) oblik *tukoj* (Marulić: *tokoj*); 5) grupa *vs-* od zamj. *vššv*, *všsakv* (Marulić: *sv-*), 6) zamjenički oblik *gdo* paralelno s *tko* (Marulić: *tko*); 7) ostatak meke pridjevske deklinacije u primjeru: *u vičnej svitlosti*, uz: *po božjoj milosti* (Marulić: *-oj*); 8) komparativ-superlativ: *manje*, *najveći* (Marulić: *najmanši* i *manji*, *veksi*). Te se razlike po Mladenovićevu mišljenju mogu tumačiti, kako je već učinio F. Švelec,⁵ da je tekst *Legende* pretrpio dosta krupne jezične izmjene prije nego je glago-

³ Literaturu o tome v. kod A. Nazor, »Dvanaesteracka legenda o svetom Jeronimu«.

⁴ A. Mladenović, »Pitanje autorstva glagoljske dvanaesteracke legende o sv. Jeronimu«. *Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor*, knj. XXXIII/1967, sv. 3—4, str. 166—180.

⁵ F. Švelec, »Autor dvanaesteracke Legende o svetom Jeronimu«, *Ivšićev zbornik*, Zagreb 1963, str. 353—362.

ljicom odštampan g. 1508. u Senju (u *Transitu sv. Jerolima*) ili pak da stihove nije napisao Marulić već pisac koji je u svom jeziku mogao imati one osobine kojih nema *Judita*, a ima *Legenda*. Po tim osobinama — misli Mladenović — autor bi mogao biti negdje iz sjevernije Dalmacije, iz šire okoline Zadra, ali se tome suprotstavlja samoglasno *l̄*, koje »nemaju do sada proučeni istočnočakavski spomenici XV i XVI veka«. U tom slučaju — misli Mladenović — samoglasno *l̄* moglo bi se objasniti pretpostavkom o »delimičnom arhaiziranju jezika od strane redaktora senjske štamparije«. Ako se međutim prihvati hipoteza o tome da su redaktori senjske štamparije arhaizirali jezik tekstova, »da su ih prilagođavali nekakvim svojim jezičkim normama, koje su bile bazirane uglavnom na osobinama jezika pobožnih i crkvenih tekstova onoga vremena — onda bi se istovremeno morala primiti i druga hipoteza: da su ti ljudi menjali tekstove ne samo po normama crkvenog, arhaičnog jezika već da su istovremeno unosili u njih i jezičke crte koje su predstavljale narodne, dijalekatske osobine! Da li je moguće ove pretpostavke postaviti paralelno?« (str. 179).

Kada bi latinički tekst u rukopisu iz g. 1532. Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu doista bio Marulićev, onda bi, dakako, i dilema oko autorstva stihova *Legende o sv. Jeronimu* bila riješena. Ipak Marulićevo autorstvo valja primiti s oprezom, pogotovo nakon analize, tekstualne i jezične, *Firentinskog zbornika*, koja negira Marulićevo autorstvo većine priloga,⁶ a po sadržajnoj kompoziciji *Firentinskom zborniku* nalik je rukopis Nac. i sveuč. biblioteke u Zagrebu. Po toj analizi u *Firentinskom zborniku* samo su neki stihovi Marulićevi, među kojima i stihovi *Legende o sv. Jeronimu*. U određivanju Marulićeve autorstva tekstova u rukopisu Nac. i sveuč. bibl. u Zagrebu znatno će pomoći kompjutorska konkordancija Marulićeva umjetničkog djela.⁷

Vratimo se stihovima *Legende o sv. Jeronimu* u rukopisu Nac. i sveuč. biblioteke i analizirajmo ih s ciljem da vidimo što oni pružaju na planu jezičnih razlika koje ističe Mladenović između Marulićeve *Judite* i *Legende* u glagoljskom *Transitu sv. Jerolima*, da li novi tekst te razlike potvrđuje ili ih možda smanjuje.

Konstatiramo ponovno da je taj latinički tekst *Legende* potpun, tj. da ima ukupno 148 stihova, dakle jednako kao glagoljski tekst u senjskom *Transitu*. U njemu je jat pretežno ikaviziran i u primjerima gdje senjski (S) ima e (ě), dakle:

⁶ Analize su obavili D. Malić i M. Moguš i rezultate iznijeli na znanstvenom razgovoru o Marku Maruliću, koji je organiziralo Hrvatsko filološko društvo 17. prosinca 1974. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu u povodu 450. obljetnice Marulićeve smrti; M. Moguš, »Je li Marko Marulić autor Firentinskog zbornika?«, D. Malić, »Verdianijev pristup Firentinskom kodeksu«.

⁷ Ž. Bujas i M. Moguš, Hrvatska djela Marka Marulića (u tisku kod sveučilišne nakladne kuće »Liber«).

lēt-: lit 23, *Cetira leta* 55 (S: *lētъ, četira lēta*)
děv-: *diuac* 77 (S: *devacъ*);
měst-: *namisto gnega* 108, *misto* 128 (S: *naměsto, mesto*);
dělj-: *dil* 26 (S: *dělъ*);
svědok-: *suidochoval* 78 (S: *svedokovalъ*);
prěd-: *prid gnim* 64 (S: *prědъ nimъ*);
 Dat. jedn. lič. zamj.: *meni* 3 (S: *mani*).

Samoglasno *l* uvijek je zamijenjeno sa *u*, a u senjskom tekstu je nepromijenjeno: *od sunca* 63 (S: *od slnca*), *puna bihu* 66 (S: *plna bihu*), dakle kao u Marulićevu jeziku. U novom tekstu dolazi oblik *tachoi* 135 jednako kao kod Marulića (S: *tukoi*). Suglasnička grupa *vs-* u odgovarajućim zamjениčkim oblicima dolazi bez metateze i reproducira se sa *fs-* *fse* 7, 21, *ffachoga* 74 itd., tj. različito nego u Marulića kod kojega su ti oblici metatonirani. Nema razlike između Marulića i *Legende* ni u mekoj pridjevskoj deklinaciji navedenog primjera, jer u novom tekstu dolazi: *uicgnoi suitlosti* 145 (S: *u vič-njej svitlosti*), dakle jednako kao u Marulića. Komparativ-superlativ: *manje* (*magne* 125), *najveći* (*naiuechi* 82) jednaki su kao u tiskanom glagoljskom tekstu. Ali uz oblike *najmanjši* i *večkši* Marulić ima komparativ *manji*.⁴

Prema tome novi latinički tekst *Legende* znatno smanjuje glasovne i oblične razlike prema Marulićevu jeziku. Od Marulića novi latinički tekst razlikuje se u čuvanju grupe *-vs-* i po komparativu-superlativu i zamjениčkom obliku *gdo*. Čak se i te razlike smanjuju kada se uzmu u obzir dva latinička teksta — onaj iz *Firentinskog zbornika* i zbornika *miscelanea* iz Dubrovnika. U oba ta teksta skupina *-vs-* gotovo redovno je metatonirana (*suachu* — *sfachu* 36) kao i u Marulića. Što više ta se dva teksta i u drugim crtama, koje Mladenović ističe kao razlike između jezika Marulića i *Legende*, slažu s Marulićem (ikaviziran »jat«, dat. jedn. lič. zamj. *meni* itd.). Čak se i glagoljski prijepis *Legende* u Matici krštenih župe Novalje na otoku Pagu (sada Arhiv JAZU IX-2) iz g. 1638—1740. slaže s latiničkim rukopisima⁵ (samoglasno *l* zamijenjeno je sa *u* i dr.). Sve je to bilo poznato A. Mladenoviću i pravo je čudo što se pri zaključcima nije obazirao na tekstove *Legende* izvan tiskanog glagoljskog *Transita sv. Jerolima*, jer su s kronološkog stajališta neki jednako relevantni, kao npr. onaj iz *Firentinskog zbornika* (taj se zbornik datira u konac 15. st., odnosno početak 16. st.). Tiskani glagoljski tekst najstariji je, doduše, izravno datirani (1508) i našao se na kraju proznog teksta koji je inače u potpunosti preveden s talijanskog. Međutim prevo-

⁴ v. Mladenović, n. dj., str. 177.

⁵ Vj. Stefančić, »Glagoljski Transit svetog Jeronima u starijem prijevodu«, *Radovi Staroslavenskog instituta*, knj. 5, str. 150—151. Tu je pogrešno navedena sign.: IX-1 umjesto IX-2, v. još Vj. Stefančić, *Glagoljski rukopisi Jugoslavenske akademije*, JAZU 1970, II dio, str. 172.

dilac *Transita sv. Jerolima* nije autor *Legende*. On je na kraju svog talijanskog predloška *Transito de Sancto Girolamo* imao molitvu sv. Jeronimu u stihovima i, umjesto da molitvu prevodi, u svoj prijevod uvrstio je originalne hrvatske stihove o sv. Jeronimu.¹⁰ Pri tome stihove je ponešto jezično adaptirao, tj. unio je u njih neke jezične crte kojima se odlikuje njegov prijevod i ostala glagoljska senjska (neliturgijska) izdanja. Odlika jezika senjskih izdanja jest književna čakavština, i samo sporadično ili u stilskoj funkciji u njima dolaze crkvenoslavenske crte. Jezik senjskih glagoljskih (neliturgijskih) izdanja nije dakle arhaiziran. Arhaično *l̄* predstavlja, po našem mišljenju, jezičnu, a ne samo pravopisnu crtu,¹¹ tj. ono pokazuje da koncem 15. i poč. 16. st. proces prelaženja *l̄ > u* nije još sasvim završen na senjskom području.

Tiskani tekst *Legende* razlikuje se od ostalih poznatih po onim jezičnim, upravo fonetskim, morfološkim, pa i ortografskim osobinama po kojima je prilagođen jeziku senjskih izdanja. Otuda u tiskanoj *Legendi* ekavizmi u osnovama: *lēt-*, *děv-*, *měst-*, *děl-*, *svědok-*, *prěd-*; obilježavanje izvornog *e* »jatom«, dat. jedn. lič. zamj. *mani*, samoglasno *l̄*, oblik *tukoi*, suglasnička grupa *-vos-* i sl. I kada se skine taj adaptirani jezični sloj iz tiskanog teksta, onda nema barijera, bar ne takvih koje bi oštro odvajale jezik *Legende* od jezika Marka Marulića.

¹⁰ v. A. N a z o r, »Dvanaesteračka legenda o svetom Jeronimu«, str. 216—217.

¹¹ A. N a z o r, »Kulturno-povijesno značenje izdanja glagoljske tiskare u Senju g. 1494—1508«, *Slovo* 21/1971, str. 431.

POCIGNE ŽIUOT JUETOGA IEROLIMA

Angelſche cripoſti, nebeſchoga hora
fſe boſge miloſti, doidite od

ſgora
doidite napomoch, napomoch ſad
meni
pochol fſih gludi moch, uſmoſna
iſrech ni

huale ierolima, ſuetoga uciteglia
ſaide doli ſ neba, hualit ſtuoritiglia
che tere fſe neumim, pocitaſ ni mogu
pomoſte dai da umim, zahualiti bogu
chi miloſt tachouu, hoti dati gnemu
poſlia chachouu, neda ſuitu ſemu
Raſum ſchupi ugnem, ter

iſuarſnu mudroſt
ſueta piſma pognem, da proſine

ſuitloſt
prorochof otaina, charſtoue pritaci
namſu ſad nahaina, iergih on

ſtumaci
fſfu chgnigu latinſchu, i garcchu
umife

i ioſchie židofſchu, ureſen
fſim biſe

Poluuerce dobi, iſtinu ucechi
gnih bludu i ſlobi, naprotiſ li ſtechi
criquaſe raduge, da pognem oteta
uerom napriduge, pochoi chie, bit

ſueta
nauche ſlidechi, che on fſe iſpuni
uaſdaſe trudechi, ichgnige napuni

Trideſet nebife, lit ioſchie
doſuarſil

chadaga poctiſe, da bude on noſil
gardinalſchi chlobuch, iſuarſna
poctenia

ſuitu naſe uſuuch, dil
ſlaſna noſenia

Da iere dobrih caſt nenauide ſali
gorcinu ane ſlaſt, chi noſe u

ſuali
ſloglaſitga iaſe, tere raſpraſgliati
zato nepoſtaſi, iaſe odpraſgliati
i poide odrima, cha ieroſolimi
da bude ſaſſima, dobar meg dobrimi
naiparuo potece, upuſtinſchu goru
od gludi dalece, cinechi pochoru
neſtechi upochoi, ni daiuch telu laſt
da tarpech glad i ſnoi, dobi iſachu

napaſt
poſtechi molechi, trudechſe ſfachi
caſ

poſuncu hodechi, ocarnil biſe uaſ
ſglobeſe oſlabilo, meſa neimihu

choſtiſe pouile, choſom
ſamo bihu

Da chada ſaidiſe, obogu miſliſi
oſam dan miniſe, niſtar

neochuſiſi
ſita biſe duſca, ſlaſti neiſrecene
che gdoſe ochuſca, zelechiu uene

Uiaſe nanebi, gdiſe fſi ueſele
i urattiſe chſebi, plachaſe odzegie
li ch nebu gledaie, duignuſe zeglaſe
ter groſno ſdihaiſe, tacho gouoraſe
gdochie dat ſad meni, pera da

poletim
oboſe moi chteſi, choga ſamo
zelim

za miriſom tuoim, techuch nepocinu
dochle ſarcē mogim, uteſi pocinu

ti ieſſi ſlaſt mola, tiſ blago idicha
ſamo miloſt tuoia, pomilui griſnicha
Cetira leta prem, ondi ſta ihodi

pach doide ubetlem, gdiſe iſus rodi
tu moſtir poſtaui, ter poca žiuiti
dali neoſtaui, pochore ciniti

ſchupi ueneniche, ucechgiſ da budu
žiuiti u uiche, iſbogom pribudu

nigdare nepriſta, duhofno ucechi
nigdare neſuſta, piſuchi ter

ſtechi
chacho chad iſtece, odſunca

ſuital trach
pouaſ ſuit potece, ginuchi

pridgnim mrach
tachot iſud tecihu, piſma ſueta

gnega
tucho puna bihu, raſuma boſiega

gnega rici žacul, da bi unichi dan
tuligbiſe pocul, uſci ſuoi napan

Terbimu žauidil. i rechal da uſbori
latinſchō ni uidil, chi ſlaie gouori

cudilbiſe chato, iſgnim pitagoraſ
premudri ioſ plato, ianaxagoraſ

rechlibi ouitge, ſnebeſ doli
ſaſal

mudroſtgu chitie. ſfachoga nadaſal
Da gdo more doſti, od chiudi

gnegoue
hualiti ſuetoſti, cheſu ichachoue

ciſtochiu uſdarſal, daie idiuac bil
totge ſu'dochoual. euſebi i ciril

ier oni uidiſe, uſuetō ſtech miſti
da prilican biſe, chiuanu baſiſti

oſuetoſti mnoga, chiuanu bi
tachmen

chino liſce boga, naiuechi bi roien

o cholich glaſ gnega, fſudaſe
 ſtrana ſuita ſega, fſacha gnim
 i neſamo gluďſche, glaſiga
 da iſuiri gorſche, ſuetignu
 od luga doide laſ, umoſtir uliſe
 hrom biſe ineſdraſ,
 ierolim ſam oſta, neiaſe boiati
 on tiho uzagn ſta, iamuſe chlaginati
 pitomo uelle ſtech, chachono iedan
 daiadofno ſchucech, ierſe biſe nabol
 gori nogu ſtaui, ichgnemu potoci
 on ruchu poſtaui, i patarc iſchoci
 tud ſauifſi ranu, cini mu dat giſti
 laſ chacho uſnanu, ſtanuſe na
 ſlužechi clouichu, chiga biſe licil
 oh bože fdobitchu, talie raſtū bil
 da hotech haran bit, uſdobro
 hotilge zaſlužit, chacho ſna i umi
 a clouich neſaſnan, hochieſe ciniti
 dobrocinca neſnan, nichie zahualiti
 laſ poca hoditi, ſtoularcem upaſe
 i gnega ſliditi, ier ſueti ueglaſe
 da nigda pozaſpaſ, touarca neugleda
 iſlouoglan uſtaſ, obtece obgleda
 od toga urimena, ier doide
 ia noſit brimena, iur namiſto gnega
 cudno bi uiditi, da tucho ſtraſna
 daieſe partiti, da uſſem ima mir
 pacha potomtoga, uidif drumom
 touarca onoga, ide chgnemu techuch
 tarſciga uidiſe, ca ſobom uedihu
 bižech oſtauiſe, ſhranitiſe nemnihu
 Onibo bihu tad, touarca oueli

iſchamiglami ſad, napartif poueli
 pochol gnih razagna, chamigle fſe
 iſtoularcē ſagna, moſturu naurati
 uidif to ierolim, rece daſſachu ric
 ſpraue goſtō onim, chichie
 Doſcad fſachi proſi,
 3iuna chi noſi, ondiſu otpuli.
 po'ga prichaſaſe, i fſachſe ſauita
 dochol 3iui ſtaſe, daua' poſſa lita
 ierolim 3iuiſi, malo magne ſto lit
 pochoru ſuarſiſi, oſtaui oui ſuit
 i chada priminu, ſuitloſtga obide
 i miſto proſinu, duſca chnebu ide
 ichiſu tu bili, angelſchi ti chori
 oniſu uidili, gdiu noſe gori
 imiriſ ſagiſto, mnogiſu chiutuli
 chicholi ſto miſto, tadaſu ſidili
 ſlipi, gluſi, nimi, chigaſe tachoſe
 miloſt bi ſaſſimi, i ſdraui
 od diaula muceni, chino bihu tachoi
 biſe ſloboieni, oſtaſe upochoi
 aſad pridaimo mi, huale ierolimu
 chi tucho ſlauan bi, u ieroſolimu
 Choga ſſi narodi, cudno uſnaſahu
 ichachoſe ſgodi, 3uirimu ſluſanu
 3atim bi ocruſnen, nebeſcho
 iſlaſtiu napugnen, boſiom i
 Oblaſeni pope, odaſla braninaſ
 ſlidit tuoie ſtope, uaſda
 da gdiſi ſada ti, u uicgnoi
 budemo tu imi, po boſioi miloſti
 chomuſe clagnamo, cinech chriſa
 Inica padamo, gnega ſlauech amen.

*Anica Nazor: NOCH EIN TEXT DER HIERONYMUS-LEGENDE IN
LATEINISCHER SCHRIFT*

Zusammenfassung

Die Autorin veröffentlicht in origineller Schriftart den dritten bisher unbekanntem Text des Liedes »Anjelske kriposti«, d. h. die doppelreimige zwölfsilbige *Legende des hl. Hieronymus*. Sie fand den Text am Ende der Handschrift, die von der National- und Universitätsbibliothek in Zagreb 1966 aus der berühmten Sammlung des Sir Thomas Philipps, als ein Werk Marulić, erworben wurde. Die Handschrift umfasst nur 31 Blätter (22,2 x 15,4 cm) ohne Seitenzahlen, auf Papier geschrieben und mit einem neuen Einband versehen. Sie wurde von einer einzigen Hand geschrieben, die Handschrift (Blatt 28) ist mit dem Jahr 1532 datiert. Die Autorin prüft nicht die ganze Handschrift, sondern nur die erwähnte *Legende des hl. Hieronymus*. Sie macht auf die Wichtigkeit einer vollständigen und eingehenden Analyse aufmerksam, vor allem, weil der Inhalt Marko Marulić zugeschrieben wird. Es handelt sich um eine Sammlung von Texten religiösen Inhalts, in der Prosa und Verse abwechselnd vorkommen. Nach der Zusammensetzung des Inhalts ähnelt die Handschrift dem *Codex Florentinus* aus dem 15. Jh., der von Verdiani gefunden und veröffentlicht wurde. Es ist nicht bekannt, welche Elemente auf die Autorschaft Marko Marulić hinweisen sollten. Die Autorin setzt voraus, dass gerade die Hieronymus-Legende, die in neuerer Zeit Marulić zugeschrieben wird, ein solcher Hinweis wäre. Die Autorschaft Marulić wurde zwar (sehr vorsichtig) von A. Mladenović (*Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor, knj. XXXIII, sv. 3—4, 1967, 166—180*) bezweifelt. Mladenović beruft sich dabei auf gewisse phonetische und morphologische Züge in der Sprache des Legendentextes, der in glagolitischer Schrift, 1508 in Senj gedruckt wurde. Sollten jedoch die Texte in lateinischer Schrift von 1532 in der National- und Universitätsbibliothek in Zagreb tatsächlich Marulić gehören, so wäre auch die Frage der Autorschaft der Verse der Hieronymus-Legende gelöst. Die Autorin ist jedoch der Meinung, dass man die Marulić Autorschaft der Texte in dieser Handschrift nur mit grösster Vorsicht annehmen sollte. Darum analysiert sie nur die *Legende*, um festzustellen was für Unterschiede im Bereich der Sprache zwischen Marulić *Judita* und der gedruckten *Legende* im glagolitischen Buch des *Transit* sv. Jeronima (auf die Mladenović hinwies) bestehen. Die Analyse zeigt, dass der neue Text in lateinischer Schrift die phonetischen und morphologischen Unterschiede zwischen der Sprache Marulić und derjenigen der *Legende* im hohen Masse reduziert. Die Autorin meint, dass die Unterschiede (vor allem die phonetischen) im gedruckten glagolitischen Text, entstanden sind, weil der Legendentext an die Sprache der glagolitischen Bücher, die 1494—1508 in Senj gedruckt wurden, angepasst wurde.

Pogibe zivot svetoga isokolima

Anjelice zapost, nebeskoga boza
 sje boge milost, doideit od gova
 doideit napomoch, napomoch sad meni
 pochol sje gladi moci, u mafina izech ni
 hualc isokolima, svetoga ucitega
 sude doli sveca kralit svazitega
 che vete sje namim, pocitat ni moju
 pomolst dsi da umim, za hualiti bogu
 chi milost tuchouu, hoti dati gremu
 poslin chachouu, meda sista jemu
 Rasum schauis ugnem, tet isnarini gndzof
 sueta pistim poguem, da presine suitol
 presochof otima, chassione pritraci
 namu sad nabaim, icgub on stumaci
 fsu chynigu latinshu, gnetochu umist
 i solchit idoffshu, uectem sfin bit
 Polnuzet dobi, isinu uecti
 gonih bludu slabi, napronit li sachi
 crignale xadngt da poguem otetr
 uecom napridnyt pochoiचित bit sacta
 manche sudechi, che on sje isum
 ualdat reudechi, ichnygt napum

Tidelit nebit, lir uofom dofwesil
 chnday poctit, da buet sje molit
 spredimshi chlobuch, sluzestru poctem
 sista nait usuch, sil slaf na nosima
 Da vete dobeib cast, nemauide sali
 pocinu ame slit, chi nost usuali
 sloglajstg isit, vete zapustglin
 izao nepostasi, isit odprafglin
 i poidt odema, cha iswofolimi
 da buet sissima, dobat meg dobitimi
 napreuo potect, upustimshu goen
 od alndi dulcet, cipochi, pochoree
 metechi upochoi, ni dnuet tela list
 da respect glad isnoi, dobi ffachis napost
 poschi molechi, reudehite ffachi on
 pounca hotechi, ocrnil bite, uaf
 slabost oflabit, meda neimime
 chlofite pouite, chofom samo bibu
 Da chada sudeit, obogu mislebiti misliti
 ofom dan mimite, nistru neochusliti
 ntr bite dusca, slafi neicuect
 che edofe ocufca zelechia ueent
 v. nte namabi, gdit ff. misle
 i uectite oflebi, placnate odsegt

li chubci glodave, daignuise zegloje
 tuc gcofno s'chubci nicho couozente
 gcoerit dat s'ud mami, p'era da pol'itim
 abofe moi chubci, chogz s'amo zelim
 g'miss'om tuom, techuch nepocima
 docht s'arec mojim, ut'ubi pocimn
 ti iesi s'ist moie, ti blago idiche
 s'amo milost moir, pomolui g'is'micor
 Cet'ea t'ura p'ezm, ondi s'ra ihodi
 pach doide ubet'lam, g'dite i'us xodi
 tu mošne postani, t'ez poer z'uriti
 da li neof'tasi, pochoze c'igim
 s'cipi ueeniche, ueech'ig'it da buda
 z'uriti u niche, i'f'ogom p'ebudie
 mig'are nep'istaz, duhofno uicechi
 mig'arec m'is'usta, p'is'uchi t'ez s'echi
 ch'acho c'rad i'p'ecce, os'mer s'uit al t'ezch
 pouaf s'uit pot'ee, g'im'uchi p'is'dgnim m'ere
 t'achot s'ind t'echu, p'ima s'uit'ez g'ueg
 t'ueho p'una bibu, t'is'uma b'of'ic'ig
 g'mega x'eci zacul, dabi un'ichi dan
 t'uk'ybi'e pocul, u'f'ci s'ubi n'apan

Terbimn z'amidil, ueechal da u'f'oci
 l'ar'ij'cho ni u'idil, d'hi s'late g'ouzei
 eud'ibit' ch'ato, i'gnim p'it'ag'ozaf
 p'remudei i'os'p'ato, i' am'ag'ozaf
 uech'ibit' ou'ig'it, s'ar'eci d'ole s'afal
 mud'ot'og'u ch'it'it, f'f'ech'ozu nad'afal
 Da g'eb moze d'ofa, od'ch'udi g'ueg'oue
 h'us'iti s'ue'ot'of'i, ch'of'u i'ch'ach'out
 c'it'ochim u'f'ad'afal d'arie id'iane bit
 t'ozge s'uid'och'oual, e'uf'ebi i'c'iril
 i'ez. om u'idite, u'f'ue'ot'o s'ech m'is'i
 da p'el'ic'om b'ife, ch'iu'annu b'ar'is'i
 o'f'ue'ot'of'i m'og'e, ch'iu'annu bi t'ach'men
 ch'imo l'ice bogz, m'iu'uechi bi re'iem
 o' ch'ol'ich g'is' g'ueg'a, f'f'uch'ite s'et'is'it
 s'te'ara s'uit s'et'ez, f'f'ach'oz g'im s'ou'is't
 i' m'uf'amo g'ud'f'eh'e, g'is'ig'it hu'ang'ah'u
 da i'lu'eci g'os'f'iche, p'ue'g'oua ch'iu'ch'ianu
 od'lyga doide l'af, u'mo'f'ite u'is'it
 h'ezom b'ife m'ud'ent, f'f'ach'it' tid x'ab'is't
 ue'ez'ol'im s'am o'f'ra, t'ar'is'it b'ar'iat
 om t'ho u'z'ag'oz s'ra, i' am'ust' ch'ig'nat'i
 p'it'omo ue'f'te s'ech, ch'ach'omo i'ed'm u'ol
 d'ia'nd'of'no s'ch'ueech, i'ez'f'e b'ife n'abol

poro zogu sram, schynemni poroci
 on eugni postavi, spatrec ichoci
 tad zausiti zama, cini-min dat stiti
 las chicho usramni, skrusit ziamisi
 pluzchi clonichni, chion bise licil
 oh boge fobiterni, tate zafu bil
 da haterch harem bit, usdobro cho zimi
 horige zinsugit ichicho sra i uami
 aslemed nejanem, meant zahuaiti
 nclonich nerasnari, hochitse cimisi
 dabrocimca nejanem, nichte zihuaiti
 las poca hoditi, stouacem upase
 ignega siditi, ier sueti neyhte
 da mighr pozr psaf, touacem neygha
 islawghin ussaf, ostecce obgheda
 od togi, ueimemni, ier doida preghera
 ir mofir beimemni, iur namisto omiga
 cudno bi uiditi, da tacho stesina zime
 daieft paxiti, da ussem ioma mie
 pacha potomtoza, uidif deumom frede
 touacem onoga, idt chymemni techuu,
 faxicija uidite, ce sobom uedibu
 bagech ofruiste, shemiste nemnihu

Onibo bihu tad, touacem aduel
 ischamighami sad, nepartec moueli
 pachol, gach zangna, chymigle fte sprah
 istouacce sagna, mofiru nauacat
 uidif to iezolim, wece dasfachu sic
 sprauce gofo onem, chicht dotti tudit
 Dolcad sfachi paxti profi, profichonit i uli
 ziuera chi nos, onagim ot puh
 paca nechagaste, isfacht zanita
 do chol zime stait, dasat postu lita
 iezolim ziuisti, male magne sto lit
 pochorei sunelisi, ofani auu suir
 ichada peimemni, suitlofgr obide
 imiso pzoimni, aufer chiebu idt
 ichis tu bili, angelshu ti chori
 onisu uiditi, gatu nose zeri
 imizi, zagite, magisu chuitih
 chicholi tfo miso, tadshu sidih
 slipt, elus, nimi, chigaste tachose
 milof bi salfimi, isdemni poidofe
 od dante mucemni, chimo bihu tachoi
 bise siobiceni, ofaste upochoi
 asad peidamio mi, huale iezolimni
 chi tacho shuun bi, u iezolimni

Choga fili narodi cudno usnasahu
 i chichofe bogdi / zuzimni sluzahu
 zatim bi ocengneni nebescho radostiu
 islastiu nispugnem / bosiom i milostiu

Oblaseni pope / odista bezimna
 slidit tuoue stopi / uasda pomozimna
 da edisi sada ti / u uicgnodi suitloshi
 budemo tu imi / po bosioi milosti
 chemuse elagimno / cinech chrisa zhamen
 Inica pademo / gnega slauceh amen

I SOP OREA REGNA

TABLA IV

sv. Jeronimu